

SIMPOZIJ MED OBČUDOVANJEM IN ZAPOVEDAOVANJEM BRANJA

DRUŠTVO BRALNA ZNAČKA SLOVENIJE – ZPMS in revija OTROK IN KNJIGA, ki že leta uspešno sodelujeta (med drugim je revija prisotna tudi na spletni strani BZ in na vseh izobraževalnih seminarjih za mentorje) sta **27. novembra 2007** v dvorani nove Knjižnice Otona Župančiča na Kersnikovi ulici pripravila tiskovno konferenco ob izdaji slikanice *Martin Krpan* (namenjen vsem prvošolčkom) in nato še simpozij **MED OBČUDOVANJEM IN ZAPOVEDOVANJEM BRANJA**. Simpozij smo skupaj načrtovali kar dve leti, finančno pa je njegovo izvedbo podprlo Ministrstvo za kulturo. Ker je bilo število obiskovalcev zaradi prostora omejeno na 100, smo morali žal nekaj prijav zainteresiranih mentorjev zavrniti. Strokovnemu srečanju se je na začetku pridružil novoizvoljeni slovenski predsednik dr. Danilo Türk, ki je ob tej priložnosti prevzel častno pokroviteljstvo nad Bralno značko. Z izbranimi besedami je nanizal nekaj zanimivih misli o svojem mladostniškem branju, ki naj bi imelo velik in pomemben vpliv na razvoj njegove osebnosti. S svojim odnosom do branja in hkrati s poudarjanjem vednosti o družbenem pomenu branja je zelo prepričljivo utemeljil svojo odločitev za pokroviteljstvo. Seveda je bil deležen navdušenega aplavza. Ob odhodu je pred mikrofonom obljubil, da se bo tudi v bodoče z veseljem odzival na podobna povabila. Pozdravna govora, ki pa sta bila glede na izbrano temo simpozija že bolj problemsko zasnovana, sta imela še predsednik Bralne značke Slavko Pregl in predsednik Društva slovenskih pisateljev Vlado Žabot. Slednji se je odločno zavzel za uvedbo seznamov t. i. kanonske literature. Nato so sledili trije plenarni prispevki, ki so jih pripravile povabljenе referentke: dr. Meta Grosman, mag.

Tilka Jamnik in dr. Dragica Haramija. Profesorica Grosmanova je posebej poudarila, da branja, tako kot ljubezni, ni mogoče zapovedovati, Jamnikova je izpostavila rezultate nekajletne ankete o bralni znački med osnovnošolci, Haramija pa prav tako rezultate vprašalnika o bralni znački na predšolski stopnji. Po tem dopoldanskem sklopu je bil odmor, med katerim je že bilo čutiti, da bi lahko bila popoldanska okrogla miza dokaj vroča, saj so posamezniki v sicer sproščenih klepetih zavzemali diametralno nasprotna stališča. Simpozij se je ob 13. uri nadaljeval z okroglo mizo, na katero so bili povabljeni: dr. Meta Grosman, mag. Tilka Jamnik, dr. Dragica Haramija, dr. Marjana Kobe, Jakob J. Kenda, mag. Nataša Bucik, Slavko Pregl, Janja Vidmar, Martina Peštaj, Manca Perko in Darka Tancer-Kajnih. Razpravo je usmerjal in povezoval dr. Igor Saksida, ki je pripravil tudi izhodiščna vprašanja. Udeleženci simpozija so jih dobili skupaj z vabilom:

Priporočilni sezname za bralno značko – da ali ne?

Razpravo (in odločanje) o tem, ali so priporočilni sezname smiselni ali ne, je potrebno utemeljiti tako na raziskavah kot na teoretičnih pogledih in priporočilih književne didaktike. Izsledki raziskovalnega projekta *Razvoj bralnih zmožnosti z bralno značko* med drugim kažejo na naslednje:

- sodelovanje med šolo in starši je skromno – starši se ne udeležujejo dovolj pogosto skupnih bralnih srečanj, branje je očitno še vedno razumljeno predvsem kot razmerje med otrokom in knjigo, ne pa kot skupni »dogodek«;

- mlajši učenci pri izboru upoštevajo nasvete odraslih, starejši pa predvsem vrstnikov (tudi mnenj na spletu);
- učence od branja za bralno značko odvrača »zaprt« seznam knjig ter poročanje o prebranem;
- učitelji večinoma ne določajo knjig za branje, torej ne predpišejo obveznega seznama del.

Na podlagi tega se kot pomembna kažejo naslednja vprašanja:

1. Kako spodbujati **družinsko branje**, ki ga opredeljuje oz. predlaga tudi novi učni načrt? Kako načrtovati seminarje strokovnega spopolnjevanja, na katerih bi mentorjem branja predstavili pomen *svetovanja* staršem pri izbiri kvalitetnih leposlovnih del in pri domiselnem pogovoru o njih z mladimi bralci?
2. Kako ob poudarjanju pomena **proste izbire knjig**, kar samo po sebi lahko deluje bralnomotivacijsko na mlade bralce, upoštevati *mentorsko* vlogo odraslega (predvsem v prvem in drugem triletju osnovne šole, a tudi v tretjem)? Kako torej v proces izbire vgraditi Chambersovo misel, da *bralce ustvarjajo bralci*, ali Nodelmanova stališča o *pomenu razpravljanja* o (izbranih) delih z mladimi bralci?
3. Kako v vsakodnevni praksi uresničevati temeljno načelo razvijanja bralne kulture, tj. **dvogovorni** pristop k naboru besedil in pogovoru o njih? Ali lahko pri tem v sodelovanju z mentorji na šolah ponudimo *konkretne* zglede/modele?
4. Ali sploh in kako sestaviti posebne priporočilne sezname za **fante**, ki po ugotovitvah raziskave v višjih razredih berejo manj kot dekleta?
5. Ali sploh in kako sestaviti posebne priporočilne sezname za **slabše** učence, ki berejo manj kot boljši?
6. Kako sestavljanje priporočilnih seznamov povezati s svetom **sodobnih**

medijev, npr. s svetovnim spletom ali televizijo/radiem?

7. Ali je, ob problematiki priporočilnih seznamov, v okviru *Bralne značke* smiselno razmišljati tudi o inovativnih načinih **preverjanja** bralnega razumevanja, npr. o dramatizaciji, poustvarjalnem pisanju, okroglih mizah (npr. o tabujskih temah), anketah bralnih interesov ipd.? Kako domiselne oblike »poročanja« o prebranem povezati z medijskimi predstavitvami (na spletu, radiu, televiziji, v časopisih, tematskih številkah revij ipd.)?

Dvourni razprava se je končala s spoznanjem, da skrajni stališči (pomembno je samo to, da otroci berejo, in otroci naj za bralno značko berejo le skrbno izbrana kakovostna dela) ne moreta biti učinkoviti. Nanizanih je bilo kar veliko idej, kako bi lahko izpopolnili oz. izboljšali vsakoletne priporočilne sezname Pionirske knjižnice KOŽ Ljubljana, ki so mentorjem in knjižničarjem očitno v veliko pomoč. Moderator dr. Saksida je bil naklonjen stališču, da bi na BZ vendarle pripravljali zelo široke (vendar bolj prečiščene izbore, kot jih pripravlja KOŽ) sezname knjig, ki bi jim dodali še didaktični instrumentarij, saj izkušnje s terena opozarjajo, da mentorji marsikdaj ne znajo ustrezno voditi dialoga o prebranih knjigah. Saksida je prepričan, da to pravzaprav sploh ni enostavno početi in da se je zato tega potrebno učiti. Nataša Bucik z Ministrstva za kulturo in Meta Grosman pa sta bili odločno proti didaktičnim »navodilom«, saj menita, da se branje za bralno značko mora tudi v bodoče razlikovati od šolskega branja in da mora biti mentor predvsem prepričljiv navduševalec za branje, dober poslušalec in strpen sogovornik. To pa je lahko, če sam veliko bere in če pozna interese svojih bralcev. Darka Tancer-Kajnih je opozorila še na razmerje med

domačo in prevodno najstniško literaturo, ki je v seznamih KOŽ izrazito v prid tuji literaturi; sama se je zavzela za privilegirano slovenskih avtorjev. Martina Peštaj je predstavila nekaj zanimivih televizijskih projektov, namenjenih branju in mladim bralcem ter nakazala možnosti sodelovanja otroškega in mladinskega programa TV Slovenija in Bralne značke.

Udeleženci simpozija so se pozno popoldne bogato obloženi s knjižnimi darili BZ – med katerimi je bila tudi povsem nova slikanica *Martin Krpan* z ilustracijami Hinka Smrekarja, ki jo bodo v letošnjem šolskem letu prejeli vsi slovenski

prvošolčki – in revije *Otrok in knjiga* odpravili še v Cankarjev dom, kamor so bili povabljeni na Strokovni knjigosled in svečano otvoritev 23. knjižnega sejma. V polni Linhartovi dvorani smo dolgi delovni dan končali s prijetnim presečenjem: Schwentnerjevo nagrado za življenjsko delo na področju založništva je prejel Slavko Pregl.

Referati in glavne smernice iz razprave bodo objavljeni v eni od prihodnjih števil revije *Otrok in knjiga*.

*Darka Tancer-Kajnih
in Robert Kereži*

MEDNARODNA RAZSTAVA OTROŠKIH ILUSTRACIJ I COLORI DEL SACRO

Padova, 4. decembra 2007 – 23. april 2008

4. decembra 2007 je bila v muzeju Diocesano v Palazzo Vescovile (škofovski palači) v Padovi (Italija) otvoritev četrte mednarodne razstave otroških knjižne ilustracije **I colori del sacro** (Barve svetega). To je izjemno pomembna biennialna razstava otroških ilustracij v Italiji. Vabilo zanjo pošiljajo ilustratorjem vseh religij, kultur in tradicij po vsem svetu. Žirija izmed prispelih del izbere najkvalitetnejše ilustracije. Tokrat je izbrala dela devetdesetih ilustratorjev iz vsega sveta, med katerimi je tudi slovenska ilustratorica Alenka Sottler. Za razstavo je upodobila Mojzesa.

Razstava je razdeljena na dva dela: prvi del je namenjen ilustracijam na razpisano temo, drugi pa delom, ki na splošno obravnavajo temo svetega. Letošnja razpisana tema razstave »Od ognja do svetlobe« (Dal fuoco alla Luce) je namenjena ognju v vseh pojavnih

oblikah. Ilustratorji so obravnavali ogenj v dobesednem smislu kot pojav gretja, gorenja, osvetlitve, uničevanja ali pa v verskem smislu kot element očiščenja in žrtvovanja ter simbol božjega. Ilustracije so lahko bile vezane na različna besedila verske ali mitološke vsebine religij z vsega sveta

Glavni cilj celotnega projekta je izobraziti nove generacije za spoznavanje, sobivanje, medsebojno razumevanje in dialog med različnimi narodi, kulturami in religijami. Tudi s pomočjo knjižnih ilustracij, ki z jasnim vizualnim jezikom prispevajo k razumevanju in sožitju, kot so zapisali v spremnih besedah ob razstavi. Zato je razstava pospremljena z močnim dodatnim izobraževalnim programom. Več podatkov dobite tudi na spletni strani: www.icoloridelsacro.org

Alenka Sottler